

Redovisning av fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2001

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2001/02:125 Redovisning av fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2001 jämte en motion som väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottet konstaterar att den särskilde utredaren som haft i uppdrag att göra en översyn av Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationens rättsliga ställning m.m. (dir. 2000:91) överlämnat betänkandet Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationen (SOU 2002:19) till regeringen den 15 februari 2002. Betänkandet har sänts på remiss. Utskottet anser att den fortsatta beredningen bör avvaktas och avstyrker därmed den aktuella motionen.

Utskottet anser att skrivelsen inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

I betänkandet finns en reservation.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	4
Utskottets överväganden	5
Regeringens skrivelse m.m.	5
Allmänna arvsfondens förvaltning m.m.	5
Fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden.....	5
Kommande inriktning för stöd ur Allmänna arvsfonden	6
Motion	7
Bakgrund och tidigare behandling	7
Utskottets ställningstagande	8
Reservation.....	9
Förteckning över behandlade förslag.....	10
Skrivelsen	10
Motion	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Den organisatoriska placeringen av Allmänna arvsfonden

Riksdagen avslår motion 2001/02:So45.

Reservation (v)

2. Regeringens skrivelse

Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Stockholm den 9 april 2002

På socialutskottets vägnar

Ingrid Burman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ingrid Burman (v), Chris Heister (m), Susanne Eberstein (s), Conny Öhman (s), Hans Hjortzberg-Nordlund (m), Elisebeht Markström (s), Lars Gustafsson (kd), Cristina Husmark Pehrsson (m), Kenneth Johansson (c), Catherine Persson (s), Lars Elinderson (m), Tullia von Sydow (s), Lena Olsson (v), Rosita Runegrund (kd), Marina Pettersson (s), Harald Nordlund (fp) och Lotta N Hedström (mp).

Redogörelse för ärendet

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnas en redogörelse för förvaltningen av Allmänna arvsfonden och en översiktlig beskrivning av fördelningen av medel ut fonden. Vidare redovisas hur regeringen och Arvsfondsdelegationen fördelat medlen ur Allmänna arvsfonden under budgetåret 2001. Slutligen anges några områden som enligt regeringens mening bör uppmärksammas vid kommande fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden.

Utskottets överväganden

Regeringens skrivelse m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå en motion om den organisatoriska placeringen av Allmänna arvsfonden med hänvisning till den fortsatta beredningen av ärendet. Riksdagen bör lägga regeringens skrivelse till handlingarna. Jämför reservation (v).

Allmänna arvsfondens förvaltning m.m.

Allmänna arvsfonden har till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionshinder. Närmare bestämmelser om Allmänna arvsfonden finns i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden. Allmänna arvsfondens egendom förvaltas av Kammarkollegiet som en särskild fond. Fondens bokförda värde uppgick den 31 december 2001 till ca 1 096 miljoner kronor och marknadsvärdet till ca 3 359 miljoner kronor. För budgetåret 2002 finns ca 257 miljoner kronor att dela ut.

I skrivelsen redovisar regeringen att vid socialutskottets behandling av regeringens skrivelse (skr. 1999/2000:125) om fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 1999 och Riksdagens revisorers förslag (1999/2000:RR9) angående Allmänna arvsfonden hemställde utskottet (bet. 2000/01:SoU2) att riksdagen skulle ge regeringen till känna att en översyn av flera olika frågeställningar i anslutning till Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationen borde göras bl.a. när det gäller frågor kring deras rättsliga ställning och revision. Riksdagen biföll vad utskottet hemställt (rskr. 2000/01:21).

Regeringen beslutade den 7 december 2000 om direktiv för en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av Allmänna arvsfondens och Arvsfondsdelegationens rättsliga ställning m.m. (dir. 2000:91). Betänkandet Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationen (SOU 2002:19) överlämnades till regeringen den 15 februari 2002.

Fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Arvsfondsdelegationen eller annan myndighet beslutar om fördelningen av stöd ur Allmänna arvsfonden enligt 8 § lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden (arvsfondslagen). I förordningen (1994:952) om Allmänna arvsfonden regleras Arvsfondsdelegationens arbetsuppgifter. Delegationen skall fördela stöd ur fonden, följa upp projekt som beviljats stöd samt informera allmänheten om

fondens ändamål och användningsområde. Delegationen skall överlämna till regeringen att avgöra ärenden som är av principiell betydelse eller annars är av större vikt eller när delegationen anser att stöd bör lämnas med mer än 300 000 kr. Regeringen kan i fråga om fördelning av stöd för ett särskilt ändamål bestämma att Arvsfondsdelegationen får besluta om stöd överstigande 300 000 kr.

Totalt har ca 242 miljoner kronor fördelats under år 2001. Av dessa medel har ca 201,5 miljoner kronor fördelats genom löpande handläggning av organisationernas egna initiativ under året och resterande medel, ca 40,5 miljoner kronor, har fördelats inom ramen för de särskilda satsningar som Arvsfondsdelegationen ansvarat för. Under året har regeringen dessutom fattat beslut om att avsätta medel för särskilda satsningar. Vissa av dessa särskilda satsningar är pågående och andra nya där medel ännu inte börjat fördelas.

Sammanlagt 78 projekt med syfte att utveckla och förnya verksamhet till förmån för *barn under 12 år* har beviljats stöd med ca 55,7 miljoner kronor. Ca 19,7 miljoner kronor har fördelats till verksamhet till förmån för *ungdomar 12–25 år* genom sammanlagt 77 beslut. När det gäller verksamhet till förmån för *personer med funktionshinder* har 165 projekt beviljats stöd med sammanlagt ca 126 miljoner kronor.

I skrivelsen redovisas också särskilda satsningar, dvs. de medel regeringen avsätter ur Allmänna arvsfonden för särskilda ändamål under en viss period. Vad beträffar satsningar till förmån för *barn under 12 år* redovisas att regeringen i november 2000 beslutat om en treårig satsning mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering riktad till barn och personer med funktionshinder av utländsk härkomst. Sammanlagt avser regeringen att fördela 30 miljoner kronor under perioden. Hälften till *barn under 12 år* och hälften till *funktionshindrade*. När det gäller satsning till förmån för *ungdomar mellan 12 och 25 år* har medel avsatts bl.a. till projekt rörande ungas arbete med konsumentfrågor, stöd för att stärka flickors villkor och ungdomars arbete med generationsövergripande frågor.

Kommande inriktning för stöd ur Allmänna arvsfonden

Ett område som regeringen vill uppmärksamma är barns och ungdomars hälsoutveckling, särskilt utvecklingen av psykisk ohälsa. Under 1990-talet har denna form av ohälsa ökat, särskilt bland unga vuxna och bland barn och ungdomar, med symptom i form av ökad ångslan, oro, ångest och sömnbesvär. Det finns också betydande skillnader i ohälsa mellan olika grupper av befolkningen. Regeringen anser det därför angeläget att utveckla nya modeller där ideella organisationer, själva eller tillsammans med offentliga samhällsorgan kan förbättra barns och ungdomars psykiska hälsa och motarbeta ojämlikhet i hälsan hos barn och ungdomar.

När det gäller verksamhet till förmån för *barn* nämns utöver den fortsatta satsningen mot rasism och främlingsfientlighet bl.a. projekt som syftar till att stimulera till arbete med de grundläggande värderingarna i samhället och hur de påverkar relationerna mellan unga människor. Andra områden som nämns

är barns inflytande och delaktighet i kultur- och samhällslivet, stöd till riskgrupper och individer med riskbeteende vad avser alkoholskador samt barn med neuropsykiatriska problem som tal- och skrivsvårigheter, ADHD, DAMP m.m.

När det gäller *ungdomar* avser regeringen att särskilt uppmärksamma projekt i syfte att stärka ungdomars inflytande i samhället, projekt att förebygga brott av och mot unga och att stärka stödet till unga brottsoffer, projekt som syftar till att öka kunskapen om och stärka homo- och bisexuella ungdomars och unga transpersoners situation och livsvillkor samt projekt som syftar till att finna nya vägar att öka ungdomars inflytande och delaktighet på den europeiska nivån.

Såvitt avser *funktionshindrade* anføres att särskilda medel bl.a. avsatts för projekt inom kulturområdet som kan minska fördomar, påverka attityder och tydliggöra hur personer med funktionshinder bemöts, informationsinsatser där assistansyrkets karaktär och innehåll kan beskrivas på ett sakligt sätt för att allmänt öka kunskapen om assistansyrket, utvecklande av metoder inom folkhälsoområdet som rör kost, motion och andra aktiviteter som kan vidmakthålla och utveckla det friska hos personer med funktionshinder.

Motion

I *motion So45 av Ingrid Burman m.fl. (v)* begärs tillkännagivande till regeringen om vad i motionen anføres om den organisatoriska placeringen av Allmänna arvsfonden. Utredningen föreslår att Arvsfondsdelegationen utvecklas utifrån nuvarande organisation till en mer fristående funktion som en nämndmyndighet inom Regeringskansliet. Förslaget innebär visserligen en mer fristående roll men innebär samtidigt att Regeringskansliet som värdmyndighet värnas. Motionärerna anför att de delar Riksdagens revisorers uppfattning att Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationen bör ges en frikopplad ställning till Regeringskansliet för att därigenom nå en tydligare rättslig ställning och likställas med andra myndigheter. För att säkerställa att den beredning som pågår i Regeringskansliet har Riksdagens revisorers förslag som utgångspunkt i sitt fortsatta arbete bör detta, enligt motionärerna, ges regeringen till känna.

Bakgrund och tidigare behandling

I *betänkande 2000/01:SoU2* behandlade utskottet dels redovisningen av fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 1999, dels Riksdagens revisorers förslag angående Allmänna arvsfonden (1999/2000:RR9). Utskottet anförde följande med anledning av revisorernas förslag:

Socialutskottet anser att Riksdagens revisorers rapport ger stöd för att flera olika frågeställningar i anslutning till Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationen bör bli föremål för ytterligare utredning. Utskottet föreslår därför att en utredning bör få i uppdrag att ge en allsidig be-

lysning av olika frågeställningar i sammanhanget samt, om det behövs, föreslå förändringar.

Vad utskottet nu anfört med anledning av Riksdagens revisorers förslag samt motionerna – – – bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att betänkandet Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationen (SOU 2002:19) överlämnades till regeringen den 15 februari 2002. Betänkandet har sänts på remiss och remisstiden går ut den 24 juni 2002. Utskottet anser att den fortsatta beredningen av ärendet bör avvaktas. Riksdagen bör inte nu ta något initiativ på området. Motion So45 (v) avstyrks därmed.

Utskottet anser att skrivelsen inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Den organisatoriska placeringen av Allmänna arvsfonden (punkt 1)

av Ingrid Burman (v) och Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager som sin mening vad som anförs i reservationen. Riksdagen bifaller därmed motion 2001/02:So45.

Ställningstagande

Utredningen om Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationen föreslår att Arvsfondsdelegationen utvecklas utifrån nuvarande organisation till en mer fristående funktion som nämndmyndighet inom Regeringskansliet. Förslaget innebär visserligen en mer fristående roll men innebär samtidigt att Regeringskansliet som värmyndighet värnas. Vi delar Riksdagens revisorers uppfattning att Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationen bör ges en frikopplad ställning i förhållandet till Regeringskansliet för att därigenom nå en tydligare rättslig ställning och likställas med andra myndigheter. För att säkerställa att den beredning som pågår i Regeringskansliet har Riksdagens revisorers förslag som utgångspunkt i sitt fortsatta arbete bör vad vi nu anfört ges regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2001/02:125 Redovisning av fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2001.

Motion

2001/02:So45 av Ingrid Burman m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den organisatoriska placeringen av Allmänna arvsfonden.